

A kisgyermekkorai nevelés minősége
című konferencia
programfüzete

2011. február 21–22.

Budapest

Szerkesztette: Oktatásért Felelős Államtitkárság, Oktatási Nemzetközi Főosztály

© Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága
1055 Budapest Szalay u. 10-14.
www.nefmi.hu

ISBN 978-963-89179-4-2

Felelős kiadó Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága
1055 Budapest Szalay u. 10-14.
www.nefmi.hu

*A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik
a Nemzeti Erőforrás Minisztérium vagy az Európai Bizottság álláspontját.*

Nyomda: A-Z Buda Copycat Kft., Budapest • www.copycat.hu
Felelős vezető: Könczey Áron
Tördelés, szerkesztés: Király Zoltán

ÖSSZEFOGLALÓ

Az Európai Unió Tanácsának Magyar Elnöksége kiemelt figyelmet fordít a színvonalas kisgyermekkorai nevelésre. A korai nevelés minősége döntő jelentőségű a gyermekek fejlődése és jólléte szempontjából. Különösen igaz ez a hátrányos helyzetűekre, akik elsősorban az intézményes kisgyermekkorai neveléstől várhatják a bennük rejlő lehetőségek felismerését, kibontását. A kicsik életében az első néhány év meghatározó a testi, az értelmi, a szociális és az érzelmi fejlődés – s ezekkel szoros összefüggésben a nyelvelsajátítás – szempontjából egyaránt. A pozitív élmények a siker útjára terelhetik a gyermeket, míg a negatív tapasztalatok helyrehozhatatlan károkat okozhatnak.

Az Európai Unió felismerte, hogy társadalmi egység erősítése, a hátrányos helyzetűek felemelése, az élethosszig tartó tanulás alapjainak megteremtése és az oktatás hatékonyságának növelése érdekében milyen nagy jelentőséggel bír a kisgyermekkorai nevelés.

A konferencia célja, hogy európai szintű összefogásra szólítson fel ezen a téren. Közös megoldásokat kell keresnünk és találnunk, hogy Európa valamennyi országában minden kisgyerek élvezhesse a korai intézményi nevelés előnyeit.

A kétnapos konferencia során bemutatjuk és megvitatjuk az Európai Bizottság közleményét, azonosítjuk a legsürgetőbb problémákat, és ismertetjük a tagállamok bevált gyakorlatait. A témák között szerepel a minőségi kisgyermekkorai neveléshez való egyenlő hozzáférés, az intézmények felépítésének, irányításának, finanszírozásának tanulmányozása, pedagógiai programok és az óvodapedagógus személyes kompetenciáinak kérdései, valamint a szülőkkel és a helyi közösséggel való együttműködés témái.

A konferencia résztvevői a tagállamok kisgyermekkorai neveléssel kapcsolatos ügyeiben illetékes minisztériumainak, a témában folyó kutatásokat támogató nemzetközi szervezeteknek, valamint az Európai Szociális Civil Szervezetek Platformjának és más civil szervezeteknek a képviselői.

A Tanács felhasználja a konferencia eredményeit következtetéseinek kidolgozásában a további európai együttműködés érdekében.

AZ ELŐADÁSOK ÉS SZEKCIÓK RÖVID ISMERTETÉSE

FEBRUÁR 21., HÉTFŐ

Az Európai Bizottság és a Magyar Elnökség megnyitója és köszöntője

Androulla Vassiliou, az Európai Bizottság oktatásügyért, kultúráért, többnyelvűségért, ifjúságért és sportért felelős biztosa

Dr. Hoffmann Rózsa, oktatásért felelős államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium

VITAINDÍTÓ ELŐADÁS:

A kisgyermekkori nevelés társadalmi és gazdasági perspektívából

Edward Melhuish, a Birkbeck, Londoni Egyetem professzora, Egyesült Királyság

Az első vitaindító előadás arra világít rá, hogy a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkori nevelés az egyik legfontosabb tényező a humán erőforrás és a társadalmi tőke fejlesztésében. Biztos alapot teremt a sikeres iskolai tanuláshoz, az egyéni képességek kibontakoztatásához, a társadalmi beilleszkedéshez és a sikeres munkavállaláshoz. Mindez össztársadalmi szinten megtérül az iskolai lemorzsolódás csökkenése és a közpénzek hatékonyabb felhasználása révén. Bizonyíték van arra, hogy a korai évek tapasztalatai meghatározóak a későbbi életkilátások szempontjából. A kisgyermekkori tapasztalatminták erősen befolyásolják a gyermekek tanulmányi és szociális fejlődését. Kimutatták azt is, hogy a kisgyermekkori neveléssel kapcsolatos szabályozás is hatást gyakorol a családi nevelésre és a gyermek fejlődésére. Mindezeknek hosszú távú következményei vannak mind az egyénre, mind a társadalomra nézve.

Az ideális alapok megteremtése a gyermekek sikeres jövőjéhez –

Az Európai Bizottság kisgyermekkori nevelésről szóló közleménye

Adam Pokorny, az Európai Bizottság Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatósága közoktatásért és a Comenius Programért felelős egységének vezetője

Az előadás bemutatja Európai Bizottság kisgyermekkori nevelésről szóló, 2011 februárjában megjelenő közleményét

FÓKUSZTÉMÁK - PLENÁRIS ELŐADÁSOK:

1. előadás:

A kisgyermekkori neveléssel kapcsolatos szolgáltatások megszervezése, irányítása és minőségének biztosítása az Európai Unióban

„Minden gyermekre szükségünk van.”

Dr. John Bennett, a Thomas Coram Kutatóintézet vendégkutatója, Egyesült Királyság

Az ENSZ gyermekjogi egyezménye, illetve más iránymutató európai dokumentumok megfogalmazzák az ideális helyzetet: minden gyermeknek joga van az alapvető egészséghez, fejlődéshez és tanuláshoz, kezdetben a családban, majd az állam által támogatott és szabályozott szolgáltatásokon keresztül.

A kormányok elkötelezettsége e célkitűzés mellett döntő jelentőségű a ma élő és a jövő európai generációk szempontjából.

Az előadás adatok segítségével elemzi az európai országok gyakorlatát a kisgyermekkorai nevelés megszervezése, irányítása és minőségének biztosítása terén. Az előadó bemutatja, hogy Európa (főleg a skandináv államok és a kiválóság más szigetei) a világ legjobb gyakorlatait nyújtja, ám e szolgáltatások nem egyenlő mértékben és minőségben állnak rendelkezésre minden európai országban. A 0-3 éves korú gyermekek nevelésére vonatkozó szabályok, gyakorlatok gyakran kidolgozatlanok, a rendszer alulfinanszírozott. Számos okból bizonyos csoportok, például a roma családok és kisgyermekük nem az igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő mértékben részesülnek a korai intézményes nevelésben. Néhány országban még az alapfokú tanulmányok sikeres megkezdése is komoly akadályokba ütközik e gyermekek esetében.

Az európai országok a 3-6 évesek iskoláskor előtti nevelésében kiemelkedő részvételi mutatókkal rendelkeznek. Ennek ellenére e szolgáltatások minősége és elérhetősége sok országban javításra szorul. Az egyes tagállamok különböző mértékben ismerték fel, hogy a kisgyermekkorai nevelési minősége olyan kritikus tényező, amely a megfelelő finanszírozástól, a pedagógiai kutatási eredmények felhasználásától, a minőségi garanciáktól és a pedagógusok folyamatos képzésétől függ.

Közgazdasági terminológiával szólva a kisgyermekkor ügye jövedelmező befektetés. Jelentős bevételektől esik el az a társadalom, amelyik nem biztosít széles körű támogatást a kisgyermekes családoknak, és nem adja meg a hátrányos helyzetű gyermekeknek az esélyt a sikeres életkezdéshez.

2. előadás:

Befektetés a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkorai nevelésbe

„Hasznunk származik rendszereink sokféleségéből.”

Deborah Roseveare, az OECD Oktatási Igazgatósága Oktatás és Képzés Szakpolitikai Egységének vezetője Bizonyított tény, hogy a mindenki számára hozzáférhető, minőségi kisgyermekkorai nevelésbe történő befektetés megtérül. Az OECD korábbi, *Starting Strong* („Biztos alapokon”) elnevezésű tematikus tanulmánya alapján tiszta képet kaptunk arról, hogy milyen tényezőkre épül a jó minőségű kisgyermekkorai nevelés, és milyen szabályozások segíthetik fenntartani és fejleszteni azt az OECD-tagországokban. Sok országnak további kihívásokkal is szembe kell néznie: biztosítaniuk kell, hogy mindenki számára elérhetővé váljon a minőségi kisgyermekkorai nevelés. Átfogó szabályozásra lehet szükség annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetű kicsik, (akiknek a legnagyobb szükségük van rá) részesülhessenek a minőségi korai intézményi nevelésben

3. előadás:

A kisgyermekkor pedagógiája, a nevelők személyes kompetenciái és kapcsolat a családokkal

„A lehető legjobb kisgyermekkorai nevelést kell biztosítanunk.”

Paul P.M. Leseman, Utrechti Egyetem, Hollandia

A kisgyermekkorai nevelés hatással van az alacsony jövedelmű szülők és a bevándorlók gyermekeinek életére. A hatékony nevelés jó esetben csökkentheti az iskolázásban korán jelentkező teljesítmény-szakadékokat, ugyanakkor nem minden módszer egyformán hatékony. A magas színvonal elengedhetetlen ahhoz, hogy hosszú távon eredményesek lehessünk, ám hogy miben is áll a magas színvonal, az továbbra is vita tárgya. Fontos, hogy megtaláljuk az egyensúlyt a gyermek fejlődésének megfelelő tevékenységek és a későbbi iskolai tanulás követelményei között. Az iskolai tanulással összefüggő képességek – ide értve a memória, a figyelem, a feladat-tartás és az önszabályozás képességét – fejlesztése elsődleges cél. A központi kérdés az, hogy milyen pedagógiai formák és társas interakciós tevékenységek fejlesztik legjobban e képességeket. A pedagógus irányításával zajló, játékos, közösségi tanulás különösen akkor ígéretes e tekintetben, ha műveltségi elemeket hordoz (pl. előkészíti

a tudományos nyelv alapjainak lerakását, a számolási, írási- és olvasási készségek tanítását, természetismertet, és megtanítja a társas érintkezés szabályait). El kell kerülni a kisgyermekkorai tanulás két gyakran használt, de kevésbé hatékony megközelítését: a „sulykoló” módszert, amelyben az ismeretanyag és a tanulási keretek hagyományos általános iskolai formát kapnak és a „laisser faire” hozzáállást, amelyben a program nagyrészt pedagógusi irányítást nélkülöző, szabad tevékenységekből áll. Fontos tényező a nevelők képzettsége és az olyan strukturális feltételek, mint a csoportméret, a gyermekek és a személyzet aránya – e téren az optimális feltételek megteremtése elengedhetetlen a minőségi munkához.

Milyen elvárások jöhetnek szóba a személyzet szakképzettsége, a továbbképzés és az egyenletesen magas minőség fenntartása tekintetében? További kérdés az intézményes nevelés és az otthoni nevelés harmóniája, a nevelők és a család együttműködése a hatékonyság növelése és a hosszú távú eredmények fenntarthatósága érdekében. Mindez a szülők fokozott bevonását teszi szükségessé. Melyek a megfelelő stratégiák a szülőkkel való bizalmi kapcsolat kialakításához?

SZEKCIÓK:

1. szekció:

A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás megszervezése, irányítása és minőségbiztosítása

„Hasznunk származik rendszereink sokféleségéből.”

Szekcióelnök:

Jan Peeters, Genti Egyetem

Előadók:

Paivi Lindberg, Egészségügyi és Szociális Ügyek Nemzeti Intézete, Finnország

Miho Taguma, Projektvezető és elemző, OECD

Raportőr:

Márkus Eszter, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Magyarország

A konferencia célja, hogy jobban megértsük: az országos politika kisgyermekkorai nevelés iránti elkötelezettsége, a törvényhozás általában, valamint az igazgatási és egyéb kormányzati tevékenységek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy minden kisgyerek jó minőségű intézményes nevelésben részesülhessen. A szociokulturális hátrányok kiegyenlítéséhez rendszerszintű, szektorokat átfogó megközelítésre és a kisgyermekkorai nevelés oktatási rendszerbe való integrálására van szükség. Egyeztetni kell az oktatási, foglalkoztatási, gazdasági, valamint az ifjúságpolitikai, egészségügyi, igazságügyi, lakásügyi intézkedéseket.

Az ülés során megvitatjuk azokat az elveket, amelyeknek figyelembevételével bizonyos országok magas színvonalú kisgyermekkorai nevelést tudtak megvalósítani, egyetlen átfogó koncepcióban egyesítve a szülők és a gyermekek különböző igényeit. Megvizsgáljuk a szektorközi együttműködés szerepét és a különféle kisgyermekkorai nevelési rendszerek koordinálásának lehetőségeit. Részletekbe menően tárgyaljuk a szolgáltatások, ezen belül is a nevelés és a gondozás integrációjának lehetőségeit.

Bevezetőjében a szekcióelnök a szolgáltatások minőségének javítását elősegítő rendszer kidolgozásában nélkülözhetetlen, rendszerszintű vonatkozásokat emeli ki. Vitaindítóként a két előadó rövid, tízperces előadásában egyes gallamok hasznos gyakorlatait ismerteti.

A vitához kapcsolódó kérdések:

1. Mit tanulhatunk azoktól az országoktól, amelyek egységes koncepciót és átfogó pedagógiai keretrendszert dolgoztak ki a nemzeti vagy regionális kisgyermekkorai nevelési rendszerükhöz?
2. Hogyan lehet bevonni a különféle területek döntéshozóit a nemzeti pedagógiai keretrendszerek kialakításába és figyelemmel kísérésébe, valamint a szolgáltatások integrációjába?
3. Melyek a nemzeti pedagógiai keretrendszerek nélkülözhetetlen elemei?
4. A pedagógiai keretrendszerek inspirálóak lehetnek, ugyanakkor az átalakítást célzó eljárásokat meg is gátolhatják. Mely tényezők teszik lehetővé, hogy egy pedagógiai keretrendszer új, kiváló gyakorlatokat honosítson meg?
5. A kisgyermekkorai nevelés átfogó rendszereinek mely rendszerszintű tényezői könnyíthetik meg a gyermek beilleszkedését az otthon és a kisgyermekkorai nevelési intézmény közötti váltás, illetve az óvoda és az iskola közötti váltás során? Mivel csökkenthetjük az intézményen belüli csoportváltás okozta problémákat?
6. Milyen szolgáltatásokat kell integrálni egy koherens kisgyermekkorai nevelési rendszerben?

2. szekció:

Befektetés a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkorai nevelésbe

„Minden gyermekre szükségünk van.”

Szekcióelnök:

Helen Penn, Kelet-Londoni Egyetem, Egyesült Királyság

Előadók:

Jan van Ravens, a Yale Egyetem Edward Zigler Gyermekfejlesztési és Szociálpolitika Központjának munkatársa

Nada Stropnik, Gazdaságkutató Intézet, Szlovénia

Raportőr:

Milada Rabušicová, Masaryk Egyetem, Csehország

Számos érv szól a kisgyermekkorai nevelés támogatása mellett, ezek mindegyike különféle tényeken és adatokon alapul, és különféle intézkedésekhez és eredményekhez vezet. Nagy általánosságban ezek oktatási szempontú, jóléti szempontú és foglalkoztatási szempontú érvekként határozhatók meg. Bár egyes országok sikeresen egyesítették mind a három érvet, ezek többnyire mégis külön-külön, az összefüggéseket nélkülözve merülnek fel.

A kisgyermekkorai nevelés finanszírozása részben a preferált megközelítésen múlik. Az oktatási megközelítés általában az ingyenességet és a mindenki számára való hozzáférhetőséget hangsúlyozza, s magában foglalja a méltányosságra, illetve az állampolgári jogokra való hivatkozást. E megközelítés szerint a költségeket az államnak kell vállalnia. Az oktatásba történő befektetések a magánszektor részéről változó mértékben bár, de igen korlátozottak. A jóléti megközelítés a szegényeket és kiszolgáltatottakat célozza, finanszírozása többnyire állami pénzekből történik, ám hamar beleütközik a jogosultság kérdésébe: ki jogosult az ellátásra, ki számít szegénynek és rászorulónak? A munkaügyi megközelítés szerint a nőket gyermekgondozási szolgáltatásokkal (és nem a gyermekek alanyi jogon történő támogatásával) lehet segíteni, ami a szolgáltatást igénybevevő szülők részéről anyagi hozzájárulást kíván. Ami a gyermekgondozást (különösen a kisgyermekek gondozását) illeti, a magánszektor pénzügyi közreműködése gyakoribb, és a szolgáltatók bevételei is jelentősebbek lehetnek a szabályozási és pénzügyi keretek függvényében.

A vita során a kisgyermekkorai nevelés mögött húzódó alapérveket vesszük szemügyre az egyes modellekhez tartozó finanszírozási lehetőségekkel és stratégiákkal együtt.

A vitához kapcsolódó kérdések:

1. Melyek a kisgyermekkorai nevelésbe történő befektetés mellett szóló alapérvek?
2. Mennyiben eredményeznek a különféle érvek különböző befektetési eljárásokat?
3. Jó gazdasági és társadalmi stratégiát jelentenek-e a leszakadó csoportokat célzó befektetések?
4. Megállapítható-e helyes arány a magánszektor és az állam befektetések között a kisgyermekkorai nevelés terén?
5. Le lehet-e fordítani társadalmi értékeket a gazdasági kiadások nyelvére?

3. szekció:

A kisgyermekkorai nevelés pedagógiája

„A lehető legjobb kisgyermekkorai nevelést kell biztosítanunk.”

Szekcióelnök:

Marisa Krenn-Wache, BAKIP Tanárképző Központ, Ausztria

Előadók:

Carlina Rinaldi, Reggio Children, Olaszország

Nagy Jenőné, Pedagógiai Kar, Szent István Egyetem, Magyarország

Raportőr:

Carme Montserrat, Gironai Egyetem, Spanyolország

Az oktatás felbecsülhetetlen hatása az egyén és a társadalom szempontjából. Az agykutatások bizonyították, hogy az értelmi fejlődés ezer szállal kapcsolódik az érzelmi fejlődéshez és a társas viselkedés fejlődéséhez. Az érzelmi jóllét az agy szerkezeti felépülését jelentősen befolyásolja. Ezért a gyermek fejlődése szempontjából az érzelmi jóllét és a társas kompetencia ugyanakkora figyelmet érdemel, mint a korai évek értelmi fejlesztése.

Az agykutatás a minőségről szóló vita kapcsán figyelemre méltó és egyben inspiráló hatása mozzanatra világított rá. A Dan Művészetek és Értelmi Fejlődés Konzorcium beszámolója (2008) azt vizsgálta, hogy a korai művészeti oktatás okozhat-e olyan hatásokat az agyban, amelyek elősegítik az értelmi fejlődést. Az agykutatás fejlődése lehetővé teszi, hogy a tudósok feltérképezzék, mi történik az agyban, amikor a gyermek kreatívan alkot. A kutatások szoros kapcsolatot mutattak ki az alkotó tevékenységek, a figyelem és a tanulás fejlődése között.

A gyermekek aktív részvétele az éneklésben, zenében, mozgásban, mesélésben és kézműves tevékenységben különösen fontos, mert ezek az ismétlődő tevékenységek egyedi kapcsolatokat hoznak létre az agyban, melyek rövid és hosszú távú hatással vannak a gyermek személyiségfejlődésére és önbecsülésére. Donald Winnicott szavaival „Az egyén csak az alkotásban fedezi fel önmagát.”

2009-et a Kreativitás és innováció európai évének nyilvánították, az Európa 2020 stratégia dokumentumában pedig fontos szerepet kapott a kreativitás az oktatás és kutatás tekintetében.

Carlina Rinaldi előadásában azt elemzi, hogy a kisgyermekkorai nevelés intézményei nemcsak kultúrát közvetítenek, hanem kultúrát teremtenek is, a folyamatban résztvevőkkel, azaz a gyermekekkel, a családokkal és a kulturális, társadalmi és politikai környezettel együtt.

Nagy Jenőné egy új nevelési programot mutat be, amely erkölcsi, intellektuális és esztétikai szempontból igyekszik gazdagítani és elmélyíteni a gyermekek művészetekkel való kapcsolatát.

A vitához kapcsolódó kérdések:

1. Hogyan hozhatjuk közelebb egymáshoz azt, amit a különböző tudományterületek kutatásaiból tudunk, és amit az állami és magánszektorban teszünk a gyakorlat és a pedagógiai programok tekintetében?
2. Ki és mi által jutunk el oda, ahol lennünk kell? Milyen programok és szakpolitikák határozzák meg és teszik megfelelő helyre a tanulással kapcsolatos készségfejlesztést, beágyazva azt a fejlődéshez igazodó társas interakciók, valamint kulturális és művészeti tevékenységek gazdag környezetébe?
3. Melyek a „jó intézményvezetés” példái a családok bevonására a releváns kulturális, társadalmi és politikai környezet figyelembe vételével?
4. Hogyan járul hozzá az integrációs megközelítés a nevelési program és a gyermekek eredményeinek javulásához?
5. A nevelési keretprogramnak milyen mértékben és mikor kell meghatároznia a helyi nevelési programot?

4. szekció:

A szakszemélyzet kompetenciái

„A lehető legjobb kisgyermekkori nevelést kell biztosítanunk.”

Szekcióelnök:

Michel Vandenbroeck, Genti Egyetem

Előadók:

Pamela Oberhuemer, Kisgyermekkori Kutatások Állami Intézete, Németország

Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Magyarország

Raportőr:

Mathias Urban, Kelet-Londoni Egyetem, Egyesült Királyság

Kivonat

Megkérdőjelezhetetlen bizonyítékok támasztják alá azt a tényt, hogy a nevelői kompetenciák a kisgyermekkori nevelés minőségének legfontosabb tényezői. A jelenleg is zajló, az európai kisgyermekkori nevelési szakemberek kompetenciáinak követelményeit vizsgáló CoRe tanulmány, amelyet az Európai Bizottság rendelt meg, arra a következtetésre jutott, hogy a nevelői kompetenciákat a tudásanyag és a képességek meghatározott készlete alkotja, amelyet azonban a gyakorlat során szerzett tapasztalatokra folyamatosan reflektálva ki kell egészíteni, tovább kell fejleszteni. Ugyancsak fontos, hogy az érintettek (például szülők, gyermekek és helyi közösségek) bevonásával a helyi gyakorlat közös munka alapján alakuljon ki. Ezért a kompetenciák nem értelmezhetők pusztán egyéni szinten, a rendszerszintű vonatkozásokat (például a munkacsoportok támogatását és a munkafeltételeket) is tekintetbe kell venni, ha a nevelőtestület szakmai fejlesztésébe befektetünk. A nevelőtestület kompetenciái valójában nem tekinthetők az egyénekhez rendelt, kötött tulajdonságoknak, sokkal inkább dinamikus és interaktív-reflektív folyamatok hozzák létre őket.

Pamela Oberhuemer a CoRe tanulmány előzetes eredményeinek rövid összefoglalása után bemutatja egy nemrég lezajlott kutatás eredményeit, amely a nevelőtestületek kialakításának nemzeti gyakorlatait vizsgálta európai szinten. Két, a munkaerőt érintő, rendszerszintű nehézséget azonosítottak, amelyek kihívást jelentenek a következő évekre: hogyan lehet megszüntetni a kisgyermekkori nevelési szakemberek körében jellemző egyenlőtlen nemi eloszlást; és hogyan lehet létrehozni átfogóbb és rugalmasabb oktatási formákat és karrier lehetőségeket (a járandóság kérdését is beleértve) a kisgyermekkel dolgozó különféle szakemberek számára?

Ezután Nyitrai Ágnes bevezetője következik, amely a nevelői kompetenciákat csoport alapú megközelítésben tárgyalja. Fontos a kisgyermekkel foglalkozó felnőttek kompetenciáinak, mint csoportkompetenciáknak az azonosítása és – ennek alapján – egy strukturális-funkcionális kompetenciamodell kialakítása.

Az ülés első része Paul Leseman vitaindító előadásához kapcsolódik, és a korábban említett bevezetésekől, az első reagálásokból és a tisztázó jellegű kérdésekből áll. A kávészünet után a résztvevők megvitatják az információkat, és az alábbi tényezőkről gondolkodnak: szakmai fejlődés, rendszerszintű feltételek, kiegyensúlyozott nemi arányok, a helyi egyedi jellemzők figyelembevétele. A vitára bőséges idő áll rendelkezésre a résztvevők számára. A vita célja javaslatok megfogalmazása a döntéshozók számára

A vitához kapcsolódó kérdések:

1. Hogyan alkalmazhatnánk különféle oktatási formákat a nevelők és a személyzet többi tagja szakmai fejlesztése során (a képzetlen, de a kisgyermekkori nevelés területén dolgozó munkaerő esetében is)?
2. Hogyan érvényesíthetnénk olyan irányelveket, amelyek megingatják a kisgyermekkori nevelés területén uralkodó nemi sztereotípiákat, és hogyan tehetnénk a területet vonzóbbá a férfiak számára?
3. Hogyan lehetne ösztönözni a kisgyermekkori nevelési központokat, hogy megteremtsék a folyamatban lévő szakmai fejlesztések (például a csoportmegbeszélések, csereprogramok, pedagógia szakmai felügyelet) rendszerszintű feltételeit?
4. Hogyan vezethetnénk be olyan programokat, amelyek erősítik a kisgyermekkori nevelésben dolgozó személyzet és a helyi (főleg az etnikailag kisebbségben lévő) közösségek közötti együttműködést?
5. Hogyan lehetne ösztönözni a kisgyermekkori nevelésben dolgozókat a felsőfokú képzésben való részvételre?

5. szekció:

Partnerség a szülőkkel és a helyi közösségekkel

„A lehető legjobb kisgyermekkorai nevelést kell biztosítanunk.”

Szekcióelnök:

Greg Brooks, Sheffieldi Egyetem, Egyesült Királyság

Előadók:

John Vorhaus, a Londoni Egyetem Oktatási Intézete, Egyesült Királyság

Myriam Mony, École Santé Social Sud-Est, Lyon, Franciaország

Raportőr:

Szabó Mária, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

Mivel a szülők a gyermek legavatottabb szakértői és ők az első nevelői is, a szülői elkötelezettség a sikeres iskoláskor előtti nevelés elengedhetetlen feltétele.

A szekcióban az írás-olvasási készségek fejlesztéséhez nyújtott családi támogatás fogalmát határozzuk meg, és az alábbiakat fogjuk megvitatni:

- a szülők és a helyi közösség közötti partneri viszonyt,
- hogyan lehetséges közös képet kialakítani a kisgyermekkorai nevelésről,
- hogyan lehet a szülőket és a helyi közösséget bevonni a kisgyermekkorai nevelésbe, megkönnyíteni az intézményváltást a gyermekek számára, és felismerni a hátrányos helyzetű csoportok támogatásának lehetőségeit.

John Vorhaus, a Londoni Egyetem Oktatási Intézetének munkatársa

- áttekinti a szülői elkötelezettséggel kapcsolatos bizonyítékokat a gyermekek oktatásában,
- megvizsgálja azokat a tevékenységeket, amelyek előmozdítják az iskola és a szülők kapcsolatát: támogatás és szülői tréning, családi és közösségi intervenció,
- bemutatja, hogy a bizonyítékok mikor megbízhatóak és mikor nem,
- bizonyítékalapú üzeneteket és kihívásokat fogalmaz meg gyakorló szakemberek és döntéshozók számára.

Myriam Mony, az Ecole Santé Social Sud-Est Szociális Képzési Tanszékének vezetője

- bemutatja, hogy a gyermekekkel való munka miért jelenti automatikusan a szülőkkel való munkát is,
- ismerteti a szülőkkel való munka három szintjét különböző körülmények között,
- részletet mutat be egy hároméves kutatási projektről szóló filmből.

A szekció a családi írás-olvasási program lehetőségeivel és hatékonyságával kapcsolatban fogalmaz meg következtetéseket, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy minden gyermek a lehető legjobb alapokat kapja az írás-olvasási képességek kifejlesztéséhez, valamint javaslatokat tesz

- a szülőknek és a helyi közösségeknek a kisgyermekkorai nevelésbe történő bevonásával kapcsolatos információk és bevált módszerek megosztására,
- annak biztosítására, hogy minden család hozzájusson a szükséges közösségi támogatáshoz

A vitához kapcsolódó kérdések:

- Hogyan vonhatók be hatékonyan a szülők és a helyi közösségek a kisgyermekkorai nevelésbe?
- Hogyan közelíthetjük meg a szülőket erősségeik felől, ahelyett, hogy csak a gyenge oldalakra koncentrálnánk?
- Hogyan javítható a kisgyermekkorai nevelés minősége a gyakorlatban érintettek és a szociális szereplők (egészségügy, oktatás, szociális intézmények stb.) együttműködésével?
- Hogyan biztosíthatjuk, hogy minden család, beleértve a leghátrányosabb helyzetűeket is, megkapja a szükséges (állami, magán, harmadik szektorbeli, vagy nem hivatalos) közösségi támogatást, amely az írás-olvasási készségek fejlesztéséhez ideális alapot teremt?
- Az információk és a bevált módszerek megosztásán kívül milyen intézkedéseket kellene hozni európai szinten?

FEBRUÁR 22., KEDD

VITAINDÍTÓ ELŐADÁS:

Gyermekek a 21. század Európájában - Kihívások és lehetőségek a gyermekek nevelésében és oktatásában

Vizi E. Szilveszter, orvos, ideggyógyász és farmakológus, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke

A vitaindító előadás különféle oktatási perspektívák lehetőségeit és kihívásait vizsgálja meg egy másik tudományág szempontjából. Célja, hogy új gondolatokat ébresszen a kisgyermekkori neveléssel kapcsolatban. Az előadás a gyermekekkel kapcsolatos holisztikus és multidiszciplináris megközelítés fontosságát hangsúlyozza.

A SZEKCIÓK BESZÁMOLÓJA:

Márkus Eszter, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Magyarország

Milada Rabušicová, Masaryk Egyetem, Csehország

Carme Montserrat, Gironai Egyetem, Spanyolország

Mathias Urban, Kelet-Londoni Egyetem, Egyesült Királyság

Szabó Mária, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

A riportörök az alábbi kérdések köré építik a szekcióülések beszámolóit:

- Milyen nehézségeket és kihívásokat azonosított a szekcióülés a vita során az adott témában?
- Melyek a színvonalas kisgyermekkori neveléshez való egyenlő hozzáférés javításának szükséges feltételei, és milyen javaslatok fogalmazódtak meg?
- Miként erősítheti és támogathatja az európai szintű együttműködés az egyes tagállamok erőfeszítéseit és kezdeményezéseit?

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS:

Peter Moss, Thomas Coram Kutatóintézet, Egyesült Királyság

Bernard Rorke, a roma programok igazgatója, Open Society Institute

Kari Jacobsen, az OECD ECEC hálózatának korábbi vezetője

Benoît Parmentier, a L'Europe de l'Enfance képviselője, Belgium

Mary Honeyball, Európai parlamenti képviselő

Korintus Márta, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Magyarország

A beszélgetés a vitaindító előadásokra és a szekciók beszámolóira reflektál. A konferencia vendégeinek lehetőségük nyílik a kerekasztal-beszélgetés résztvevői által felvetett gondolatokra reagálni, és a közös állásfoglaláshoz, esetleg megoldási javaslatokhoz hozzájárulni.

Az Európai Bizottság és a Magyar Elnökség zárszava és konklúziói

Jan Trzuszczynski, az Európai Bizottság Oktatásiügyi és Kulturális Főigazgatóságának főigazgatója

Gloviczki Zoltán, közoktatásért felelős helyettes államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium

Visszajelzés a konferenciáról:

Lényeges, hogy a konferencia szervezői megfelelő visszajelzéseket kapjanak, különösen szakmai szempontból, mivel a Magyar Elnökség végén a Tanács kisgyermekkori nevelésről szóló következtetéseit szándékunk szerint el fogjuk fogadni. Ezért a szervezők kérnek minden résztvevőt, hogy akár személyesen a konferencián, akár később e-mailben (Hupres.educ@nefmi.gov.hu) osszák meg velük észrevételeiket.

PROGRAM

PROGRAM

A kisgyermekkori nevelés minősége

2011. február 21-22., Budapest

Február 21., hétfő

Szekcióelnök: Dr. Gloviczki Zoltán, közoktatásért felelős helyettes államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium

8:30 – 9:30	Regisztráció, üdvözlés, kávé/tea
9:30 – 9:45	Megnyitó a magyar EU elnökség részéről Dr. Hoffmann Rózsa, oktatásért felelős államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium
9:45 – 10:00	Androulla Vassiliou, az Európai Bizottság oktatásügyért, kultúráért, többnyelvűségért, ifjúságért és sportért felelős biztosának megnyitója
10:00 – 10:45	Vitaindító Előadás: A kisgyermekkori nevelés társadalmi és gazdasági perspektívában Edward Melhuish, a Birkbeck, Londoni Egyetem professzora
10:45 – 11:15	Kávé/tea
11:15 – 11:30	Az ideális alapok megteremtése a gyermekek sikeres jövőjéhez – Az Európai Bizottság kisgyermekkori nevelésről szóló közleménye Adam Pokorny, Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság
11:30 – 13:00	Fókusztemák
11:30 – 11:55	Fókusztema 1: A kisgyermekkori neveléssel kapcsolatos szolgáltatások megszervezése, irányítása és minőségének biztosítása az Európai Unióban John Bennett professzor, Thomas Coram Kutatóintézet, Egyesült Királyság
11:55 – 12:20	Fókusztema 2: Befektetés a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkori nevelésbe Deborah Roseveare, az OECD Oktatási Igazgatósága Oktatás és Képzés Szakpolitikai Egységének vezetője
12:20 – 12:55	Fókusztema 3: A kisgyermekkor pedagógiája, a nevelők személyes kompetenciái és kapcsolat a családokkal Paul Leseman professzor, Utrechti Egyetem
12:50 – 13:00	A délutáni szekciókkal kapcsolatos tudnivalók
13:00 – 14:30	EBÉD

14:30 – 17:30	<p>Szekciók</p> <p>A szekcióülések során nemzetközileg elismert szakértők elnökletével két-két nyitó előadást hallhatnak a résztvevők a bevált gyakorlatok, a kontextuális sokféleség és az egyes tagállamokban a minőségi kisgyermekkorai nevelés területén elért előrelépés témaköreiben.</p>
	<p>SZEKCIÓÜLÉSEK</p> <p>1. A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás megszervezése, irányítása és minőség-biztosítása</p> <p>Szekcióelnök: Jan Peeters, Genti Egyetem</p> <p>Előadók: Paivi Lindberg, Egészségügyi és Szociális Ügyek Nemzeti Intézete, Finnország Miho Taguma, Projektvezető és elemző, OECD</p> <p>Raportőr: Márkus Eszter, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Magyarország</p> <p>2. Befektetés a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkorai nevelésbe</p> <p>Szekcióelnök: Helen Penn, Kelet-Londoni Egyetem, Egyesült Királyság</p> <p>Előadók: Jan van Ravens, a Yale Egyetem Edward Zigler Gyermekfejlesztési és Szociálpolitika Központjának holland munkatársa Nada Stropnik, Gazdaságkutató Intézet, Szlovénia</p> <p>Raportőr: Milada Rabušicová, Masaryk Egyetem, Csehország</p> <p>3. Minőség a kisgyermekkor pedagógiájában</p> <p>Szekcióelnök: Marisa Krenn-Wache, BAKIP Tanárképző Központ, Ausztria</p> <p>Előadók: Carlina Rinaldi, Reggio Children, Olaszország Nagy Jenőné, Szent István Egyetem, Pedagógiai Kar, Magyarország</p> <p>Raportőr: Carme Montserrat, Gironai Egyetem, Spanyolország</p> <p>4. A szakszemélyzet kompetenciái</p> <p>Szekcióelnök: Michel Vandenbroeck, Genti Egyetem</p> <p>Előadók: Pamela Oberhuemer, Kisgyermekkorai Kutatások Állami Intézete, Németország Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Magyarország</p> <p>Raportőr: Mathias Urban, Kelet-Londoni Egyetem, Egyesült Királyság</p> <p>5. Partnerség a szülőkkel és a helyi közösségekkel</p> <p>Szekcióelnök: Greg Brooks, Sheffieldi Egyetem, Egyesült Királyság</p> <p>Előadók: John Vorhaus, a Londoni Egyetem Oktatási Intézete, Egyesült Királyság Myriam Mony, École Santé Social Sud-Est, Lyon, Franciaország</p> <p>Raportőr: Szabó Mária, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest</p>
15:30 – 16:00	Kávé/tea
16:00 – 17:30	<p>Szekcióülések vita és az összefoglalók véglegesítése</p> <p>1. A minőségi kisgyermekkorai nevelés és gondozás megszervezése, irányítása és minőségbiztosítása</p> <p>2. Befektetés a mindenki számára hozzáférhető, színvonalas kisgyermekkorai nevelésbe</p> <p>3. Minőség a kisgyermekkor pedagógiájában</p> <p>4. A szakszemélyzet kompetenciái</p> <p>5. Partnerség a szülőkkel és a helyi közösségekkel</p>
18:00 – 19:30	Kulturális program
19:30 – 22:00	Vacsora

Február 22., kedd

Szekcióelnök: Dr. Gloviczki Zoltán, közoktatásért felelős helyettes államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium

9:00 – 9:45	Vitaindító Előadás: Gyermek a 21. század Európájában – Kihívások és lehetőségek a gyermekek nevelésében Vizi E. Szilveszter, orvos, ideggyógyász és farmakológus, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke
9:45-10:45	A szekciók beszámolója
10:45 – 11:15	Kávét/tea
11:15 – 12:30	Kerekasztal-beszélgetés Peter Moss, Thomas Coram Kutatóintézet, Egyesült Királyság Bernard Rorke, a roma programok igazgatója, Open Society Institute Kari Jacobsen, az OECD kisgyermekkori nevelés hálózatának korábbi vezetője Benoît Parmentier, a L'Europe de l'Enfance (Gyermekek Európája) nemzetközi szervezet képviselője, Belgium Mary Honeyball, európai parlamenti képviselő Korintus Márta, Nemzeti Család – és Szociálpolitikai Intézet, Magyarország
12:30 – 13:00	Konklúziók és zárszó Konklúziók: Jan Truszczyński, az Európai Bizottság Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóságának főigazgatója Gloviczki Zoltán, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium közoktatásért felelős helyettes államtitkárnak zárszava
13:00 – 14:30	EBÉD

Február 22., délután: Kisgyermekkori nevelési intézmény meglátogatása Budapesten (3 lehetőség)

Látogatható kisgyermekkori nevelési intézmények

A résztvevők választhatnak, hogy az alábbi kisgyermekkori nevelési intézmények közül melyiket kívánják meglátogatni a második nap délutánján.

1.) Apor Vilmos Katolikus Főiskola Terézvárosi Gyakorló Óvodája

<http://www.aporovi.hu>

2.) Józsefvárosi Biztos Kezdet Gyerekház

<http://www.biztoskezdet.hu/>

3.) Budapesti Korai Fejlesztő Központ

<http://www.koraifejleszto.hu/>

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Terézvárosi Gyakorló Óvodája

Farkasné Egyed Zsuzsanna

Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Terézvárosi Gyakorló Óvodája
1064. Budapest, Szondi u. 65.
E-mail: aporovi@enternet.hu
<http://www.aporovi.hu>

Az óvoda két helyszínen üzemel, a Szondi utca 65. és a Munkácsy Mihály utca 25. szám alatt a főváros VI. kerületében. A jól szervezett, elkötelezett és barátságos nevelőközösség szakemberekből: óvodapedagógusokból, sajátos nevelési igényű gyermekekre és korai fejlesztésre szakosodott óvodapedagógusokból, pedagógiai asszisztensekből és dajkákból áll.

Az intézmény az Apor Vilmos Katolikus Főiskola hallgatóinak gyakorló óvodája. A pedagógus gyakornokokkal megismertetjük az intézmény pedagógia felfogását, amely a kötetlen játékra és az értékközvetítő, játékos tevékenységekre épül.

Helyi pedagógiai programunk az anyanyelvi nevelésre, a zenei anyanyelv (magyar népzene) keresztül történő megteremtésére és a mozgásfejlesztésre koncentrál. Óvodánk hosszú évek óta integrálja a különböző sérüléssel és szociális hátránnyal küzdő gyermekeket. Különböző Európai Unió pályázatokban veszünk részt, ezzel is emelve munkánk színvonalát.

Céljaink: a gyermek érzelmi kompetenciájának fejlesztése, harmóniára, türelemre, elfogadásra, megértésre, istenhitre és egészséges életvitelre nevelés. Az intézmény célja, hogy amennyire lehetséges, bevonjuk a szülőket is az óvoda életébe, és megőrizzük a magyar és a helyi hagyományainkat. Célunk a kiegyensúlyozott, nyitott, kreatív, testileg, társas készségeiben és érzelmileg egyaránt jól fejlődő gyermekek nevelése. Legfőbb feladatunk, hogy megadjunk minden segítséget ahhoz, hogy képességeiket a lehető legjobban kibontakoztathassák.

Józsefvárosi Biztos Kezdet Gyerekház

Scheer Éva intézményvezető

A Modellprogram vezetője

Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék, Budapest, VIII. kerület

Biztos Kezdet Józsefvárosi Gyerekház

1083. Budapest, Szigetvári u. 1.

E-mail: jeb@chello.hu

<http://www.biztoskezdet.hu/>

A Biztos Kezdet Program Józsefvárosi Gyerekháza Budapest olyan kerületében működik, ahol a rossz minőségű lakások nagy száma miatt az alacsony társadalmi státuszú lakosság számaránya magas, a roma lakosság száma is jelentős, és az alacsony képzettségi szint miatt sok a munkanélküli.

A **Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék** 5 intézményben 300 gyermek nappali felügyeletét látja el, 132 alkalmazottja közül 82 szakképzett gondozó.

Társadalmi háttérüknél és hátrányos helyzetüknél fogva a kerület gyermekes családjai csak kiváló szociális intézmények segítségével képesek megbirkózni szülői feladataikkal.

A 0-3 éves gyermekek Biztos Kezdet Programon alapuló és bölcsődei programmal kiegészített „családi nevelése” képes biztosítani a gyermekek számára mindazt – ideértve a mentális fejlődéshez szükséges ingergazdag környezetet, valamint az egészséges növekedéshez elengedhetetlen étkezéseket - ami az otthoni környezetből hiányozhat.

A program bevezetésének előnyei:

A legtöbb józsefvárosi gyermek fogantatásától fogva hátrányos helyzetben van. A fejlődési rendellenességek és hátrányok nemcsak megállíthatók, de a megfelelő ellátással és szakemberek segítségével vissza is fordíthatók. A később jelentkező tanulási nehézségek és viselkedési zavarok szintén megelőzhetőek.

A program célja: Az iskolakezdés előtt minden gyermeknek tisztában kellene lennie saját lehetőségeivel, ezért az a cél, hogy segítsük a családi nevelést, és biztosítsunk mindent, amire a gyermek optimális fejlődéséhez szükség van. Az intézmények további kiemelt célja, hogy támogassák a szülőket, erősítsék szerepvállalásukat, és képessé tegyék őket gyermekeik fizikai és mentális fejlődésének elősegítésére. Támogatjuk a szülői klubokat és önszorgató csoportokat is.

Módszereink közé tartozik a korai komplex állapotfelmérés és fejlesztési program, a családsegítő dajkák képzése és támogatási szolgáltatások nyújtása (például szabadidős tevékenységek, a 0-6 éves gyermekekkel rendelkező családoknak szóló közösségi és információs programok, a fogyatékkal élő szülők támogatása, otthoni gyermekfelügyelet, családi egészségügyi felvilágosítás, gyermekgondozás, háztartási és ételmezéstani ismeretek stb.)

Budapesti Korai Fejlesztő Központ

Czeizel Barbara igazgató

Budapesti Korai Fejlesztő Központ/
Korai Fejlesztő Központot Támogató Alapítvány
1146. Budapest, Csantavér köz 9-11.
E-mail: titkarsag@koraifejleszto.hu
<http://www.koraifejleszto.hu/>

A Budapesti Korai Fejlesztő Központ fő tevékenysége a kora gyermekkori intervenció. Az intézmény 0-6 éves korú, megkésett vagy eltérő fejlődésű, illetve a fejlődésük szempontjából veszélyeztetett kisgyermekeknek és családjaiknak nyújt

- komplex diagnosztikai vizsgálatot,
- egyénre szabott, tervszerűen felépített fejlesztő és terápiás programot,
- egyéb szociális segítséget és tanácsadást.

A kora gyermekkori intervenció tehát szolgáltatásrendszer, amely egyedülálló módon több szakember (gyermekorvos, gyógypedagógus, mozgásterapeuta, integrációs szakember) együttes munkáját feltételezi, és maximálisan szem előtt tartja a gyermek állapotát csakúgy, mint a család igényeit és körülményeit. A tevékenység célja a gyermek egészségének és jóllétének biztosítása, a családi kompetenciák erősítése, a fejlődési késések minimalizálása. Az alábbi problémákkal fordulhatnak hozzánk:

- elmaradott értelmi fejlődés,
- mozgásproblémák,
- megkésett beszédfejlődés,
- viselkedészavarok,
- hallás- és látásproblémák,
- étkezéssel, alvással és szobatisztasággal kapcsolatos zavarok.

A Központ speciális kompetenciái közé tartozik a koraszülött, autista és súlyosan-halmozottan sérült gyermekek állapotfelmérése és segítése.

E tevékenységek mellett a Budapesti Korai Fejlesztő Központ jelenleg a korai fejlesztés módszertanát dolgozza ki (például új diagnosztikai eszközöket vezet be), és akkreditált képzéseken és konferenciákon terjeszti az információkat ezekről a szolgáltatásokról a szakemberek körében.

A Budapesti Korai Fejlesztő Központ a Korai Fejlesztő Központot Támogató Alapítvány bejegyzett jótékonyági szervezete által finanszírozott független intézmény.

Az előadók, szekcióelnökök, a kerekasztal beszélgetés tagjainak és a riportőrök életrajzi adatai

Androulla Vassiliou

Az Európai Bizottság oktatásügyért, kultúráért, többnyelvűségért, ifjúságért és sportért felelős biztosa

Androulla Vassiliou jogot tanult a londoni Middle Temple Inn of Court jogáskollégiumban (1961–1964), majd tanulmányait a London Institute of World Affairs-ben folytatta (1964–1966), ahol a nemzetközi ügyek területével foglalkozott. Húsz éven át (1968–1988) jogásként dolgozott Cipruson. Androulla Vassiliou több éven át közreműködött a Ciprusi ENSZ Társaság munkájában, és a Társaság négy egymást követő ciklusban is elnökévé választotta. 1991-ben az ENSZ Társaságok Világszövetségének elnöke lett, amely posztra mandátuma lejártakor újraválasztották. Ezt a tisztséget 1995-ig töltötte be. 1996-ban a politikusasszony a ciprusi képviselőház tagja lett, majd mandátuma lejártakor újabb öt évre elnyerte a képviselői címet. Az európai ügyek bizottságának tagjaként tevékenyen részt vett Ciprus európai uniós csatlakozásának előkészítésében. Ebben az időszakban a Ciprus és az Európai Unió által felállított parlamenti vegyes bizottságnak is tagja volt. 2009-ben José Manuel Barroso elnök Androulla Vassiliout jelölte az oktatásügyért, a kultúráért, a többnyelvűségért és az ifjúságpolitikáért felelős biztos tisztségére.

Hoffmann Rózsa

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásért felelős államtitkára

Dr. Hoffmann Rózsa a **Nemzeti Erőforrás Minisztérium** oktatásért felelős államtitkára. 1971-ben végzett francia-orosz szakos középiskolai tanárként az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi karán. Később doktori címet szerzett. Pályafutását a Művelődési Minisztériumban, a Nemzeti Kapcsolatok Főosztályán, valamint az Egyetemi Főosztályon, mint főelőadó kezdte. A Kaffka Margit Gimnáziumban tanári, majd igazgató-helyettesi állást töltött be. Később a Németh László Gimnáziumban igazgatóként tevékenykedett. 1995-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának Tanárképző Intézetében intézetvezető egyetemi docens és címzetes gimnáziumi igazgató. Szintén igazgatói pozíciót töltött be az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpontban. 2006-tól országgyűlési képviselő a KDNP frakcióban. A 2010. évi országgyűlési választásokon a Fidesz-KDNP Győr-Moson-Sopron megyei területi listán szerzett mandátumot.

Gloviczki Zoltán

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium közoktatásért felelős helyettes államtitkára

Dr. Gloviczki Zoltán 1991-ben nyelvtanári, 1992-ben pedig levéltáros diplomát szerzett az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi karán. 1991 óta a budapesti Németh László gimnázium latin, ógörög és történelem szakos tanára. 1997-től vezető tanárként a Pázmány Péter Katolikus Egyetem munkatársa. 1998 és 2001 között az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán posztgraduális képzés keretében okortudományi tanulmányokat folytatott. Doktori címét 2006-ban szerezte, doktori disszertációjában az ókori politika, társadalom és művészetek összefüggéseit tárgyalta. A KDNP oktatási és tudományos bizottságának elnöki tisztét 2008-tól töltötte be. 1996

óta vesz részt országos konferenciákon, számos szakmai és pedagógiai írása illetve tanulmánya jelent meg. Több könyv és szöveggyűjtemény szerkesztése és átdolgozása is Gloviczki Zoltán nevéhez fűződik. Számos elismerésben részesült, 1986-ban Kazinczy-díjat, 2006-ban Németh László-díjat kapott. 2005-ben az Ókortudományi Társaság Faludi Szilárd-díját, 2008-ban pedig az MTA pedagógus kutatói pályadíját vehette át. Tagja az Ókortudományi Társaságnak, a Magyar Történelmi Társulatnak és a Cambridge Philological Society-nek. 2010 óta a **Nemzeti Erőforrás Minisztérium** közoktatásért felelős helyettes államtitkára.

Adam Pokorny

Az Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság egységvezetője

Adam Pokorny irodalmat, nyelveket és filozófiát hallgatott Angliában mielőtt elhelyezkedett a brit oktatási minisztériumban, ahol 1990 és 2001 között egyebek közt a szakképzési rendszer reformját, az oktatás finanszírozását, az iskolai tantervet és vizsgarendet és a tanári fizetések reformját érintő dokumentációkon, illetve néhány éven át az oktatási miniszter kabinetfőnökeként dolgozott. 1995 és 1998 között az Európai Bizottság kirendelt tisztviselője volt, ahol az Erasmus Programon dolgozott. 2001-ben Brüsszelbe költözött és az Európai Bizottság LLL vagyis az élethosszig tartó tanulás programjának előkészítésében és tárgyalásában, az oktatási és szakképzési politika koordinálásában, 2007 óta pedig az iskolapolitikát érintő együttműködési programban és a Comenius Program megvalósításában vett részt.

Jan Truszczyński

Az Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság főigazgatója

Jan Truszczyński 2010. május óta főigazgatóként felel az oktatás, a képzés, a kultúra, az ifjúságpolitika, az állampolgárság, a többnyelvűség és a sport területén tevékenykedő Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság működéséért. Korábban ugyanennek a főigazgatóságnak főigazgató-helyettesi posztját töltötte be. 2007. január óta tagja az Európai Bizottságnak, amikor a Bővítési Főigazgatóság bővítési stratégiáért és kommunikációért felelős főigazgató-helyettesévé nevezték ki. Truszczyński 2001-től 2005-ig előbb a lengyel külügyminisztérium helyettes államtitkáráként, majd államtitkáráként tevékenykedett. Államtitkári minőségében ő volt a lengyelek fő tárgyalója az európai uniós csatlakozási tárgyalások során. Ezt megelőzően, 1996 és 2001 között brüsszeli nagykövetségként képviselte Lengyelországot az Európai Unióban.

VITAINDÍTÓ ELŐADÁSOK

Edward Melhuish

A londoni Birkbeck Egyetem professzora

Edward Melhuish a londoni Birkbeck Egyetem professzora és a Neveléstudományi Intézet vendégprofesszora. Szakterülete az emberi fejlődés. A gyermekfejlődés és szociálpolitika nemzetközileg elismert szakértője. Egyebek mellett az Effective Pre-school & Primary Education (EPPE) (hatékony óvodai és alapfokú oktatást vizsgáló), illetve a National Evaluation of Sure Start (a biztos életkezdést országosan vizsgáló) projektek köthetők a nevéhez, amelyek során 12 országra kiterjedő kutatást folytatott.

A szakpolitikai vonatkozások mellett a tanulmányok figyelembe vették a gyermek fejlődésére ható olyan tényezőket is, mint a család, a közösség és az óvodai tapasztalatok. Melhuish számos jelentést készített minisztériumok, döntéshozók, gyakorló szakemberek és akadémiai kutatók számára. Több mint 200 publikációja jelent meg, némelyik nyolc nyelven. A professzor fontos szerepet játszott a kisgyermek élethelyzetére vonatkozó szociálpolitika alakításában. Tudományos tanácsadóként dolgozik Norvégiában, Finnországban, Portugáliában, Ausztráliában, Koreában és Chilében.

Vizi E. Szilveszter

Orvos, ideggyógyász, a Semmelweis Egyetem Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézetének egyetemi tanára, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja

Vizi E. Szilveszter az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézete farmakológiai osztályának és Gyógyszerkutató Kutatócsoportjának vezetője. Nevéhez több mint 400, az agykutatás és a neurofarmakológia témakörében született tudományos publikáció és cikk fűződik. Több neurokémiai és agykutatással foglalkozó nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. A Neurochemistry International című folyóirat főszerkesztője, valamint a Research Bulletin rovatszerkesztője. 1984 óta a New York-i Albert Einstein Egyetem pszichiátriai és aneszteziológiai tanszékének vendégprofesszora.

1996-ban a Magyar Tudományos Akadémia alelnökévé, 2002-ben pedig elnökévé választották. Tisztségét 2008-ig töltötte be. 1992-ben az Európai Akadémia (Academia Europaea) is tagjai közé választotta.

A FÓKUSZTÉMÁK ELŐADÓI

John Bennett

A Thomas Coram Kutató Intézet vendégkutatója

John Bennett a Londoni Egyetem Oktatási Intézete Thomas Coram kutatócsoportjának vendégkutatója. Jelenleg a közép-kelet-európai roma gyerekek kisgyermekkorú nevelését érintő közpolitikák terén végez kutatást a Nyílt Társadalom Intézet, az UNICEF és a Roma Oktatási Alap számára.

1989 és 1997 között, az UNESCO Early Childhood and Family (kisgyermekkel és családokkal foglalkozó) részlegének vezetőjeként, az ENSZ Gyermekjogi Bizottságával

és az ENSZ Család Nemzetközi Éve Bizottságával együttműködésben végezte munkáját a kisgyermekkor politikák területén. 1998-ban vezető tanácsadóként csatlakozott az OECD Early Childhood Policy Review (Kisgyermekkor Politikai Felülvizsgálata) elnevezésű programjához, és társszerzőként közreműködött két összehasonlító elemzés írásában, amelyek húsz OECD tagország kisgyermekkor politikáit vizsgálják. A jelentések 2001-ben és 2006-ban jelentek meg *Starting Strong: early childhood education and care* (Erős kezdet: kisgyermekkor nevelés és gondozás) címmel. John Bennett számos cikk szerzője, több, kisgyermekkor neveléssel és gyermekjogokkal foglalkozó nemzetközi döntőbizottság és bizottság tagja, és ugyancsak több nemzetközi tudományos kiadvány, például a *European Early Childhood Education Research Journal*, a *Journal of Early Childhood Research* és az *Early Childhood Development Encyclopaedia* szerkesztőbizottsági tagja.

Deborah Roseveare

Az OECD Oktatási Igazgatósága, oktatási és képzési szakpolitikai részlegének vezetője

Deborah Roseveare 2007. június óta vezeti az OECD Oktatási Igazgatóságának oktatási és képzési szakpolitikákkal foglalkozó osztályát. Az osztály elsősorban szakpolitikai elemzéssel és oktatáspolitikai tanácsadással foglalkozik, kormányok számára. Deborah Roseveare, azon túl, hogy az elemzőkből, közgazdászokból és statisztikus személyzetből álló munkacsoportot vezeti, tagja az Oktatási Igazgatóság vezető testületének is.

A brit-új-zélandi kettős állampolgárságú Roseveare asszony 1993-ban közgazdászként kezdett dolgozni az OECD Titkárságán, azóta több különböző pozíciót töltött be a szervezet Közgazdasági Igazgatóságán. A politikatudományi részlegen például a kormányzati közgazdaságtan kérdéseivel, ezen belül fiskális politikával és a népesség elöregedésével foglalkozott. Az OECD gazdasági és fejlesztési vizsgálóbizottságában (EDRC) oktatáspolitikai és humántőke fejlesztési kérdések széles körén dolgozott. 1990 és 1993 között Új-Zéland OECD-delegációjának gazdasági tanácsadójaként, 1992-től 1993-ig az OECD Gazdasági és Fejlesztési Vizsgálóbizottságának alelnökeként tevékenykedett. Korábban Roseveare asszony az Új-Zélandi Államkincstár Költségvetés-gazdálkodási részlegén vezető pozíciót, illetve több, egészségpolitikával, makrogazdasággal, kereskedelemmel és gazdasági statisztikával kapcsolatos funkciót töltött be az új-zélandi közszolgálati szférában.

Paul P.M. Leseman

A hollandiai Utrechti Egyetem professzora

Paul P.M. Leseman 1985-ben az Amszterdami Egyetemen szerzett mesterfokozatú képe-
sítést pszichológiából és nyelvtudományból. 1990-ben a rotterdami Erasmus Egyetemen
megszerzi a társadalomtudományok doktora címet. 2000-től 2003-ig a Berli-
ni Szabad-
egyetem vendégprofesszora, ahol szakterülete a kisgyermekkor nevelés volt. 2003 óta
az egyetem oktatással, különösen a kisgyermekkor fejlődéssel, illetve a szegénységben
élő és kisebbségi gyermekek iskolai teljesítményével foglalkozó professzora. 2009-től
a PreCOOL elnevezésű, holland nemzeti kohorsz kutatás társvezetője. A kutatás a kis-

gyermekkor gondozásnak és nevelésnek a gyermekek fejlődésére és iskolai teljesítményére gyakorolt hatásait viz-
sgálja. 2000-ben szaktanácsadóként részt vett az OECD Erős Kezdet elnevezésű tanulmányában, majd megírta a
szegénységben élő és bevándorló gyermekek kisgyermekkor gondozásának és nevelésének hatékonyságáról szóló
tanulmányát. 2006 és 2009 között az Eurydice oktatási információs hálózat, 2009-től pedig az Európai Bizott-
ság Comenius Programjának kisgyermekkor gondozással és neveléssel foglalkozó tanácsadója volt. Az Eurydice
megbízásából 2009-ben tanulmányt ír a kisgyermekkor gondozásról és nevelésről. Értekezéseket írt továbbá az
iskoláskort megelőző oktatási programok és a befogadó oktatás hatékonyságáról.

AZ 1. SZEKCIÓÜLÉS RÉSZTVEVŐI

Jan Peeters

A Genti Egyetem Közjóléti Tanulmányok Tanszéke Kisgyermekkori Nevelés és Gondozás Kutató és Erőforrás Központjának koordinátora

Dr. Jan Peeters a Genti Egyetem Közjóléti Tanulmányok Tanszéke Kisgyermekkori Nevelés és Gondozás Kutató és Erőforrás-központjának koordinátora.

Kollégák nemzetközi csoportjával 1998-ban létrehozta az európai DECET (Diversity in Early Childhood Education and Training) hálózatot, amely a kisgyermekkori nevelés és a szakmai továbbképzés terén a sokszínűség vagy „másság” elfogadását tűzte ki célul. 2008-ban jelent meg a kisgyermekek szakszerű neveléséről írott *Construction of a New*

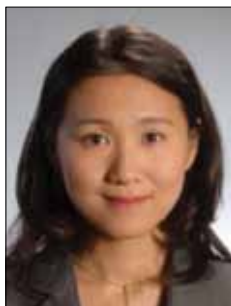
Profession című könyve. Társalapítóként 2001-ben megalapította a *Gyermekek Európában* című magazint. A Kelet-Európa és Közép-Ázsia országaiban működő kisgyermekkori nevelési hálózat, a Lépésről Lépésre Szövetség (Step by Step Association) irányítóbizottságának tagja. Az Európai Bizottság megbízásából 2010 elején indult kisgyermekkori nevelés kompetenciáit vizsgáló CoRe kutatási projekt egyik fő támogatója. A kutatási projekt eredményeit várhatóan 2011 tavaszán teszik közzé.

Paivi Lindberg

A Finn Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet Gyermekek, Ifjúsági és Család Szolgálat vezetője

Paivi Lindberg több mint 20 éves gyakorlattal rendelkezik a kisgyermekek nevelése és gondozása terén, amelyből legkevesebb 12 évnyi tapasztalatra nemzeti szinten tett szert. Lindberg asszony felelt a finn kisgyermekkori nevelési politikáért, beleértve a bölcsődei és óvodai nevelést, a családtámogatást és a családsegítő szolgáltatásokat. Döntő szerepet játszott az Iránymutatások a Kisgyermekkori Nevelés és Gondozás Nemzeti Tantervéhez című tanulmány elkészítésében (2003 – 2005). 2007-ben ő vezette a „Bölcsődék és óvodák értékelése és szabályozása” elnevezésű EU-projektet Romániában. Paivi Lindberg számos nemzetközi kisgyermekkori neveléssel foglalkozó hálózatban és munkacsoportban képviselte Finnországot. 2009 óta a Finn Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet Gyermekek, Ifjúsági és Család Szolgálat vezetőjeként 35 szakember munkáját irányítja. Az egység feladata az önkormányzatok támogatása a gyermek- és családtámogatási szolgálat fejlesztésében.

Miho Taguma

Az OECD projektvezetője és szakpolitikai elemzője

Miho Taguma 2006-tól az OECD Nevelési Igazgatósága Nevelési és Képzési Szakpolitikai Részlegének szakpolitikai elemzője. Az OECD Kisgyermekkori Nevelési és Gondozási Hálózatának és az OECD „A minőség ösztönzése a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban” elnevezésű kutatási projektjének vezetője, emellett ő felügyeli az OECD migráns gyermekek oktatási szakpolitikájának felülvizsgálatát. Dolgozott továbbá az OECD nem formális és informális tanulás elismerésével kapcsolatos szakpolitikák felülvizsgálatát célzó programon, valamint az „Internet alapú távoktatás (e-learning)

szerepe a felsőoktatásban” elnevezésű programban. 2003 és 2005 között az OECD Pedagógiai Kutatási és Innovációs Központ (CERI) munkatársa volt. A szakértői csoport tagjaként részt vett a mauritiusi oktatási szektor szakpolitikáinak felülvizsgálatában. Ezt megelőzően 2002 és 2003 között az UNESCO oktatási igazgatóságán. oktatási projekteken és a kultúrákózi párbeszéd kérdésein dolgozott.

Márkus Eszter

Az ELTE oktatási dékánhelyettese

Márkus Eszter 1990-ben vette át gyógypedagógusi diplomáját, szakterülete a tanulási nehézséggel, értelmi és fizikai fogyatékkal élők oktatása és rehabilitációja. 1995-ben mester fokozatú gyógypedagógia-tanári címet szerzett. 2006-ban megszerezte a pedagógia doktora címet. 1992-ben az augmentatív és alternatív kommunikáció, 1997-ben pedig a foglalkozásterápia terén szerzett képesítést.

Márkus Eszter 1991 óta az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kara Szomatopedagógiai Tanszékének docense, 2007-től a tanszék oktatásért felelős dékánhelyettese. Gyakorlati tapasztalattal rendelkezik a család közreműködésével magvalósuló korai fejlesztés, a súlyosan és halmozottan sérült személyek napközi otthonos és bentlakásos ellátása, illetve a felnőttoktatás, korai fejlesztés és befogadás, szociális gondozás, orvos-egészségügyi rehabilitáció, stb. oktatása terén.

AZ 2. SZEKCIÓÜLÉS RÉSZTVEVŐI

Helen Penn

A Kelet-Londoni Egyetem professzora

Helen Penn a kisgyermekkori nevelés professzora a Kelet-Londoni Egyetem Neveléstudományi Intézetében a gyermekgondozás vegyes gazdasági hátterét vizsgáló nemzetközi központ (ICMEC) társigazgatója. Több nemzetközi szervezet, például az Európai Unió, az OECD, az UNICEF, UNESCO és Save the Children tanácsadója. Legújabb könyve, amelynek címe *Quality in Early Childhood Education and Care: An International Perspective*, a McGraw Hill/Open University Press kiadásában jelent meg a közelmúltban. Egyéb publikációi között szerepelnek a kisgyermek nevelésének és gondozásának finanszírozásával foglalkozó cikkek és könyvfejezetek.

Jan van Ravens

A Yale Egyetem Edward Zigler Gyermekfejlesztési és Szociálpolitikai Központjának holland munkatársa

Jan van Ravens szabadúszó vezető tanácsadó, a Yale Egyetem Edward Zigler Gyermekfejlesztési és Szociálpolitikai Központjának munkatársa. Az elmúlt néhány évben a kisgyermekkori nevelésre és gondozásra irányuló szakpolitikák fejlesztését támogatta Örményországban, Bangladesben, Indonéziában, Jordániában, Kenyában, Koszovóban, a Kirgiz Köztársaságban, Makedóniában, Nepálban és Tanzániában. 2002-től 2005-ig vezető szakpolitikai elemzőként dolgozott Párizsban az „Oktatás mindenkinek” (Education for All, EFA) megfigyelő munkacsoportjában. Érdeklődésének egyik fő területe a Oktatás mindenkinek program első célkitűzése, amely a kisgyermekkori gondozás és nevelés kiszélesítését és fejlesztését célozta meg. Ezt megelőzően a Holland Oktatási Minisztérium Nemzetközi Ügyek osztályát vezette. A kisgyermekkori szakpolitika és nevelés témakörében közel 60 cikke jelent meg.

Nada Stropnik

A szlovén Gazdasági Kutatóintézet vezető kutatója Ljubljanában

Dr. Nada Stropnik a ljubljanoi Gazdasági Kutatóintézet vezető kutatója, a közgazdaságtudomány doktora. Főbb kutatási területei a szociálpolitika, ezen belül a családpolitika, a munka – magánélet egyensúlya (beleértve a kisgyermekkorú nevelést és gondozást), a szegénység, a jövedelmi egyenlőtlenség és a társadalmi befogadás. A terület szakértőjeként Szlovéniában részt vett a családpolitika, valamint a kisgyermekkorú neveléshez és gondozáshoz és a társadalmi befogadáshoz kapcsolódó szakpolitikák kialakításában. Nada Stropnik több nemzetközi tudományos szervezet és hálózat, így az Európai Népeségtudományi Szövetség (European Association for Population Studies) és a szabadságolási politikával és kutatással foglalkozó nemzetközi hálózat (International Network on Leave Policies & Research) aktív szereplője, továbbá két nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Írásait széles körben publikálják.

Milada Rabušicová

A brnoi Masaryk Egyetem Bölcsészettudományi Kara oktatástudományi tanszékének professzora, Cseh Köztársaság

Milada Rabusicová a Brnoi Masaryk Egyetem Bölcsészettudományi Kara oktatástudományi tanszékének professzora. Napjainkban az oktatáspolitikai, összehasonlító pedagógiai, családi nevelés és korai nevelés témákban tart előadásokat. Csehországban és külföldön egyaránt számos írása jelent meg, több tanulmány szerzője vagy társszerzője, amelyek témája az iskola és a család kapcsolata, a gyakorlati műveltség és egész életen át tartó tanulás. Szakértőként aktívan részt vett az OECD munkájában, a kisgyermekkorú nevelést és gondozást vizsgáló nemzetközi tanulmány, az Erős Kezdet lebonyolításában (Finnországban és Magyarországon egyaránt). Az OMEP (kisgyermekkorú nevelési világszervezet) végrehajtó bizottságának tagja és immár második ciklusát tölti, mint az OMEP európai alelnöke.

A 3. SZEKCIÓÜLÉS RÉSZTVEVŐI

Marisa Krenn-Wache

Az osztrák Állami Óvodapedagógus Képző Intézet vezetője

Marisa Krenn-Wache 1999 óta vezeti a karintiai Állami Óvodapedagógus Képző Intézetet (BAKIP). Képzett coach és szupervizor, több nemzetközi program munkatársa, 2004-től 2010-ig például a OECD kisgyermekkorú oktatással és neveléssel foglalkozó tematikus tanulmányának nemzeti koordinátora Ausztriában, de a téma tanácsadójaként dolgozott az Eurydice, SEEPRO, SSGI, IFOR, GTF/SEE és más szervezetek keretében is.

Carlina Rinaldi

Az olaszországi Reggio Children elnöke

Carlina Rinaldi a Reggio Children elnöke és az olasz Reggio Emilia-beli Loris Malaguzzi Nemzetközi Központ igazgatója. A Modenai és Reggio Emiliei Egyetem professzora. 1970-től 1994-ig vállaltva dolgozott Loris Malaguzzival Reggio Emilia város bölcsődei és óvodai rendszerén, amelynek Rinaldi asszony volt az első oktatási koordinátora. A világ számos országában gyakran tart előadásokat Reggio Emilia-beli tapasztalatairól. Dolgozott a Gruppo Nazionale Nidi-Infanzia (Nemzeti Gyermekek Szövetsége) alelnökeként. Rinaldi asszony több könyv, például a *The hundred languages of children* (A gyermekek száz nyelve), a *Children, spaces and relations* (A gyermekek, környezetük és kapcsolataik), illetve az *In dialogue with Reggio Emilia* (Reggio Emiliei Párbeszéd) című mű társszerzője. Ezenfelül ő koordinálta a *Making Learning Visible* (Látható oktatás) című kötet kiadását.

Nagy Irén

A Szent István Egyetem Pedagógiai Karának tanára Szarvason

Nagy Irén óvodapedagógusként kezdte pályafutását. Később a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet munkatársa lett, ahol a megye 213 óvodájának szakmai fejlesztéséért felelt. Az elmúlt évtizedben pedagógiaelméletet, pedagógiai kutatásmódszertant és az oktatás minőségfejlesztésének módszereit oktatta a Szent István Egyetem Pedagógiai Karán, Szarvason. Az Óvodapedagógusok Országos Egyesülete az óvodai művészeti nevelésért elnevezésű szervezet alapítója és jelenlegi elnöke. A több száz tagot tömörítő szervezet a Nagy Irén által kidolgozott kisgyermekkorai nevelési programot adaptáló nevelők szakmai testülete. Nevéhez kötődik továbbá 20 könyv, 39 esszé és 73 cikk.

Carme Montserrat

A Gironai Egyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának tanára és kutatója

Dr. Carme Montserrat kutatóként és óraadó tanárként dolgozik a Gironai Egyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karán. A „Gyermekek és serdülők, a gyermekek jogai és életminősége” (ERIDIQV) nevű program kutatócsoportjának tagja. 2004-ig 13 éven át a Barcelonai Városi Tanács gyermekvédelmi rendszerének szakembere volt.

Dr. Montserrat számos gyermekbántalmazással és elhanyagolással, illetve nevelési és szociális kérdésekkel foglalkozó kutatási program résztvevője volt. Az utóbbi években számos kiadványa jelent meg e témákban. Olyan témák kutatásában vett részt, mint a korai iskolaelhagyás, a spanyolországi nevelőcsaládokban és nevelőotthonokban folyó nevelés és a katalán iskolákban folyó bántalmazás (bullying). Közreműködött továbbá a katalán kormány gyermekbántalmazás ellen indított programjának fejlesztésében, amely a bántalmazási esetek észlelésére, bejelentésére és nyilvánításra épül. Napjainkban az állami gondozásban nevelkedő gyerekek egyenlőtlen továbbtanulási lehetőségeit és iskolaelhagyását vizsgáló európai uniós YIPPEE kutatási projekten dolgozik. Az Európa Tanács nemzetközi szakértőjeként is tevékenykedett.

4. SZEKCIÓÜLÉS RÉSZTVEVŐI

Michel Vandenbroeck

A Genti Egyetem Közjóléti Tanulmányok Tanszékének professzora

Michel Vandenbroeck a Genti Egyetem Közjóléti Tanulmányok Tanszékének családpedagógia professzora. Fő kutatási területe a szakszerűség, sokszínűség és társadalmi befogadás a kisgyermekkori nevelés és gondozás terén. Elnöke a flamand VBJK Kisgyermekkori Neveléskutató és Erőforrás Központnak és társalapítója a DECET (Sokszínűség a kisgyermekkori nevelésben és képzésben) hálózatnak, ez utóbbi minőségében társelnöke az „Una” elnevezésű, kisgyermekkori befogadó neveléssel foglalkozó globális projektet irányító hat csoport egyikének. Jelenleg Mathias Urbannal közösen koordinálják az Európai Bizottság megbízásából folyó vizsgálatot, melynek célja az óvodapedagógia kompetencia-térképének kidolgozása. Michel Vandenbroeck számos könyvet és cikket publikált a fenti témákban. A European Early Childhood Education Research Journal című szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

Pamela Oberhuemer

A német Kisgyermekkori Kutatások Állami Intézetének kutatója

Pamela Oberhuemer tanulmányait Angliában végezte. 35 évig a müncheni Kisgyermekkori Kutatások Állami Intézet (Staatsinstitut für Frühpädagogik) kutatójaként dolgozott. Nemrégiben egy, a Német Szövetségi Család- és Ifjúságügyi Minisztérium által finanszírozott projektet vezetett, amely a kisgyermekkori nevelési és gondozási szolgálat szakképesítési követelményeit és a személyzet-kiválasztásának gyakorlatát vizsgálta az Európai Unió országaiban. Pamela Oberhuemer nevéhez fűződik egyebek között a 2010-ben megjelent *Professionals in Early Childhood Education and Care Systems – European profiles and perspectives* című könyv (társszerzők: Inge Schreyer and Michelle Neuman) és a 1997-ben kiadott *Working with Young Children in Europe* című kötet (társszerző: Michaela Ulich). Mindkét mű megjelent angol és német nyelven is, sőt, az utóbbit japánul is kiadták. Oberhuemer asszony részt vett az OECD által kezdeményezett, kisgyerekkori nevelési és gondozási politikákat felülvizsgáló tematikus tanulmányban (Starting Strong, 2001, 2006) az Egyesült Államok és Írország gyakorlatát értékelő munkacsoport tagjaként. Az Early Years – An International Journal of Research and Development című nemzetközi szakfolyóirat tudományos szerkesztője.

Nyitrai-Szombathelyi Ágnes

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Pedagógiai és Módszertani Intézetének vezetője és docense

Nyitrai-Szombathelyi Ágnes általános iskolai tanár, pedagógia és kutatás témában tart előadásokat. Írásainak főbb témái a kisgyermekkori nevelés terén a mese és a játék szerepe a gyermekek fejlődésében, a bontakozó tudás, az írásbeli kultúrára nevelés, csecsemő és gyermekellátó központokban folyó nevelés, a pedagógusképzés és továbbképzés, illetve a képzési programok fejlesztésének tapasztalatai.

Mathias Urban

A Kelet-Londoni Egyetem docense

Mathias Urban az eltérő társadalmi-kulturális háttérrel rendelkező kisgyermekkel, családokkal és közösségekkel folytatott munka területén a sokszínűség, egyenlőség és szakértelem kérdéseivel foglalkozik. Urban jelenleg Michel Vandenbroeck professzorral közösen vezeti a kisgyermekkori nevelés kompetencia követelményeit vizsgáló összeurópai kutatási projektet (CORE). Legfrissebb munkái között szerepel a kisgyermekkori nevelési és ellátási rendszerek változásainak nemzetközi tendenciáit vizsgáló összehasonlító tanulmány (*Strategies for Change*, 2007) és a szakmai ismeretelmélet és habitus kérdéseivel foglalkozó műve (*A Day in the Life of an Early Years Practitioner*, Dalli, Miller, Urban, kiadás előtt). Mathias Urban az új-zélandi Viktória Egyetem professzorával, Carmen Dallival közösen hozta létre a kisgyermekkori nevelés szakmaiságával foglalkozó nemzetközi érdeklődési kört. Tagja a DECET hálózatnak és az AERA szakmai csoportnak, melynek fókuszában a kisgyermekkori nevelés kritikai perspektívái állnak.

AZ 5. SZEKCIÓÜLÉS RÉSZTVEVŐI

Greg Brooks

Sheffieldi Egyetem, Egyesült Királyság

Greg Brooks, a Sheffieldi Egyetem emeritus professzora, 2001 és 2007 között magántanára, a pedagógia professzora. 1981 és 2000 között az NFER (National Foundation for Education and Research in England and Wales, Slough, UK), az Egyesült Királyság legfontosabb oktatáskutató intézetének munkatársa volt. Kutatási területei és számtalan publikációjának főbb témái közé tartoznak a családi műveltség, a korai fejlesztés kérdései, a gyermekek és felnőttek írás- és olvasás- készségeinek fejlesztése, a betűhang megfeleltetés, továbbá a felnőttkori műveltség, az írás és, olvasási készségek országos szintű mérése, ezen készségek megszerzésének időbeli trendjei, valamint a kutatási eredmények gyakorlati és oktatáspolitikai vonatkozásainak szakértői összefoglalása. Összesen 6 családi kompetenciafejlesztési program (family literacy) értékelését vezette Angliában, és több elemzést is írt az írás és, olvasási készségfejlesztő-felzárkóztató programok adatai alapján.

John Vorhaus

A Londoni Egyetem Oktatási Intézete Tanulás Széleskörű Előnyeit (WBL) Kutató Központjának igazgatója

Dr. John Vorhaus a tanulás széleskörű előnyeit (WBL) kutató központ igazgatója és kutatási igazgatója a felnőttkori írás-olvasási és számolási készségek kutatási és fejlesztésével foglalkozó NRDC (National Research and Development Centre for adult literacy and numeracy) központnak. Számos, a tanulás széleskörű előnyeit és a felnőttkori írás-olvasási és matematikai készségeket vizsgáló projektet vezetett. A közelmúltban jelent meg egy elemzése, amely a gyermekek oktatásában a szülői kötelezettségvállalás támogatására irányuló intézkedések hatását értékeli. Jelenleg a brit hadseregnél tevékenykedik: egy három évig tartó vizsgálatot vezet, amelynek során a katonák műveleti hatékonysága és olvasási és matematikai készségük szintje közötti összefüggéseket tanulmányozza. Tudományos közleményeiben foglalkozik még a foglalkoztatással, függőséggel, állampolgársággal, tisztelettel és a társadalmi tőkével.

Myriam Mony

A lyoni École Santé Social Sud-Est pedagógusképző központ igazgatója

Myriam Mony 15 éve a lyoni École Santé Social Sud-Est pedagógusképző központjának igazgatója és az európai DECET hálózathoz kötődő „A sokszínűség tisztelete” elnevezésű projekt igazgatója.

35 éve foglalkozik a kisgyermek nevelését és szociális tevékenységét ellátó szakemberek képzésével. Képzett szociális munkásként nagy szakértelemmel bír a kisgyermek nevelése terén. A kisgyermekkor nevelés és társadalmi környezet terén tevékenykedő menedzser és tréner. Két gyermek örökbefogadó szülőjeként szerzett tapasztalata, két kutatása (a második egyben mesterfokozatát is jelentette), a „Sokszínűség tisztelete” elnevezésű projekt vezetése, amelybe 2001 óta valamennyi alap és a szakmai képzés bevonásra került, illetve a rendszerszintűség, komplexitás és szociálpszichológia területeiből merítkező elméleti referenciái mind-mind hozzájárulnak szakmai látásmódjának alakításához, melynek középpontjában a szakemberek és szülők közös nevelői munkája áll.

Több cikke jelent meg gyűjteményes kötetekben, 2011 májusában pedig *Entre laïcité et diversité, quelles perspectives éducatives pour les jeunes enfants* címmel önálló kötete jelenik meg az ERES gondozásában.

Szabó Mária

A magyar Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet kutatója

Szabó Mária a budapesti Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet oktatásfejlesztéssel foglalkozó tudományos munkatársa. Szakterülete a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, elsősorban a kisgyermekkor nevelés szakaszában. Figyelmének központjában az egyéni tanulási kompetenciák hatékony támogatásának különféle megoldásai, illetve az egyes tanulási fázisok közötti hatékony átmenet áll. Meggyőződése, hogy az intézeten belüli szakmai közösség kialakításában a vezetés kulcsszerepet játszik. A hatékony hálózati tanulás (e-learning) terén is rendelkezik szakmai tapasztalattal. Több hazai és nemzetközi iskolafejlesztési és minőségirányítási projektben vett részt.

A KEREKASZTAL TAGJAI

Peter Moss

**A Londoni Egyetem Oktatási Intézete Thomas Coram
kutatóintézetének professzora**

Peter Moss a Londoni Egyetem Oktatási Intézetének professzora, érdeklődése a kisgyermekkorú nevelés és gondozás, a gyermekgondozó szolgálatok munkavállalói, a gondozás – nemi hovatartozás – foglalkoztatás viszonya (beleértve a szabadságpolitikát is), a kisgyermekkorú nevelés és gondozás valamint a kötelező iskoláztatás kapcsolata, szociálpedagógia és a gyermekgondozási szolgálatokon belüli demokrácia kérdéseire irányul. Munkáját gyakran nemzetközi, jellemzően európai szinten végzi.

1986 – 1996 között az Európai Bizottság gyermekgondozási hálózatának koordinátora volt. A szakértői csoport a kisgyermekekre irányuló szolgáltatásokat, a szabadságpolitikákat és a férfiak gondozásban betöltött szerepét vizsgálta az Unióban. Jelenleg a szabadságpolitikákkal és azok kutatásával foglalkozó nemzetközi hálózat koordinátora és a hálózat – 2010-ben 29 országot felölelő – éves jelentésének szerkesztője.

Benoît Parmentier

Az Europe de l'Enfance állandó kormányközi csoport belga képviselője

Benoît Parmentier szociálpszichológusként végzett és 2008 óta az Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE, Születés- és Gyermekügyi Hivatal) általános adminisztrátora. Ez a közigazgatási szerv felel Belgium francia nyelvterületének gyermekügyi politikáért. 2000 óta képviseli Belgium francia nyelvterületének gyermekügyi miniszterét az Europe de l'Enfance (Gyermekek Európája) állandó kormányközi csoportban. Benoît Parmentier a nemzeti gyermekügyi megfigyelőközpontok európai hálózata (ChildONEurope) gyűlésének korábbi elnöke, mely posztot 2007-től 2010

júniusáig töltötte be. 1999-től 2008-ig az Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse, Belgium francia nyelvterülete gyermek- és ifjúságügyi, és ifjúságvédelmi megfigyelőközpontjának koordinátori tisztségét töltötte be.

Mary Honeyball

Az Európai Parlament tagja

Mary Honeyball 2000 óta európai parlamenti képviselő. Jelenleg a Kulturális és Oktatási Bizottság tagja, azon belül pedig a szocialista csoport koordinátora.

Azt megelőzően a képviselőasszony számos oktatással kapcsolatos projektben és kezdeményezésben működött közre. Távally segédkezett a londoni felsőoktatási intézmények uniós finanszírozását vizsgáló program elindításában, illetve vendéglátóként és elnökként részt vett az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA) meghallgatásán, amelynek témája a felnőttképzés és az egész életen át tartó tanulás volt.

A közelmúltban Mary Honeyball az unió belüli kisgyermekkorú tanulásról készített jelentést. A jelentés ajánlásokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy az EU képzési programokkal és a bevált gyakorlatok megismerésével javíthatja a kisgyermekkorú szolgáltatások színvonalát. Közvetlenül a jelentés parlament elé kerülése előtt a képviselőasszony a Working for Inclusion (Tegyük a társadalmi befogadásért) szemináriumot elnökölte.

Bernard Rorke

Roma programok igazgatója, Open Society Institute

Bernard Rorke az Open Society Roma Kezdeményezések Nemzetközi Érdekképviselőinek igazgatója. Rorke, korábban a Roma Részvétel Programjának igazgatója, 1998 óta dolgozik az Open Society Alapítványnál. Az alapítvány kezdeményezések sorával segíti a méltányosság, az oktatás, a közegészségügy és a független média ügyeinek előmozdítását. Jelenleg Bernard Rorke a budapesti Közép-Európai Egyetemen tart kurzust „Roma jogok” címmel. A Westminsteri Egyetem Demokrácia Kutató Központjában szerzett doktori címet, azt megelőzően a Londoni Egyetemen politológia és szociológia szakon szerzett mesterdiplomát. Jelentetett meg írásokat nemzeti identitás és demokrácielmélet témákban és nevéhez köthető a *Beyond Friends and Enemies the Politics of Irish Nationalism in the 20th Century* című, 2010-ben kiadott kötet is. Blogjában romakérdésekkel kapcsolatos kommentárjai olvashatók: <http://blog.soros.org/?s=rorke>

Kari Jacobsen

Az OECD kisgyermekkorai nevelés hálózatának korábbi vezetője

Kari Jacobsen végzettségét tekintve óvodapedagógus, mesterdiplomáját kisgyermekkorai nevelés és gondozás témában szerezte az Oslo-i Egyetemen. Oslóban óvodapedagógusként és óvodavezetőként dolgozott. 1976-tól a kisgyermekkorai nevelésért felelős norvég minisztériumok alkalmazásában állt, 2006-tól pedig a norvég Oktatási és Kutatási Minisztérium vezető tanácsadója. Munkája során foglalkozott törvényhozással, a kisgyermekkorai nevelés tartalmi és minőségi kérdéseivel, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi és az észak-európai országok közti együttműködéssel. 2001 és 2002 között az Európa Tanács Gyermek- és Családügyi Programja munkacsoportjának elnöke volt, amely a kisgyermekkorai nevelés témájában fogalmazott meg ajánlást. Az ajánlást 2002 szeptemberben a Miniszteri Bizottság jóváhagyta. Norvég nemzeti koordinátorként közreműködött az OECD kisgyermekkorai nevelés és gondozás szakpolitikájának 1998/2006-os tematikus felülvizsgálatában. 2000-ben Portugáliában a vizsgálóbizottság tagjaként vett részt a munkában, 2006 óta tagja, 2008 óta alelnöke 2009-ben és 2010-ben pedig elnöke az OECD kisgyermekkorai neveléssel és gondozással foglalkozó hálózatának.

Korintus Márta

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézetet kutatási igazgatója

Korintus Márta a budapesti Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet kutatási igazgatója. Több mint harminc éve foglalkozik a 3 év alatti gyermekeknek nyújtott ellátás kérdéseivel. Szakmai tevékenysége során foglalkozott a kisgyermek gondozásával kapcsolatos útmutatásokkal, a gyermekgondozásban és családi napközi otthonos ellátásban résztvevő szakemberek képzési tantervével, vizsgálatok lefolytatásával, szolgálatok értékelésével, a gyermekellátás lehetőségeinek bővítésével, új szolgáltatások bevezetésével, és a kisgyermekellátás különböző formáinak monitorozásával. Nemzetközi munkatapasztalatot kétoldalú, határokon átnyúló projektek és kutatási programok, valamint nemzetközi projektek keretében szerzett. Korintus Márta közreműködött az OECD kisgyermekkorai nevelés és gondozás szakpolitikájának tematikus felülvizsgálatában. Magyar koordinátorként olyan határokon átnyúló kutatási projektekben vett részt, mint a Care Work in Europe, amely egyes európai országok gondozóinak helyzetét vizsgálta, vagy az állami gondozottak oktatásban való részvételét tanulmányozó YIPPEE. Jelenleg elsősorban a kisgyermekeknek szóló szolgáltatások, a szabadságpolitikák és a munka és magánélet egyensúlyának kérdéseivel foglalkozik